

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE Vedoucího práce

Práci předložil(a) student(ka): Bc. Pavel Mašek

Název práce: **Odpad, člověk, smrt: spalování odpadu a lidských těl v antropologické perspektivě**

Vedoucí práce: Daniel Sosna, Ph.D.

1. CÍL PRÁCE *(uved'te, do jaké míry byl naplněn):*

Cíl práce není dostatečně jasně formulován. Autor v úvodu představuje svůj zájem o lidské tělo jako odpad a tento myšlenkový experiment pak plánuje studovat v prostředí krematoria a spalovny komunálního odpadu. Cílem se tedy jeví ověření možnosti vytvořit analogii mezi umíráním a vznikem odpadu. Cíl se podařilo naplnit jen částečně.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ *(náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):*

Předkládaná práce je ambiciózní. Autor se snaží vytvořit a zmapovat juxtapozici mezi lidským umíráním a nakládáním s mrtvými těly na straně jedné a produkcí a nakládáním s odpadem na straně druhé. Uchopení tématu je vysoce náročné, protože vyžaduje simultánní pohyb ve dvou odlišných tematických oblastech se svými vlastními teoriemi a diskurzními pravidly. V projektu je inovativní potenciál. Takto náročný počín se ale nepodařilo naplnit empiricky.

Autor v prvních třech kapitolách představuje zajímavý exkurs do světa odpadu. Využitá literatura je relevantní a autor se s ní dokázal solidně vypořádat. Při debatě o identitě je ale problematické pracovat s identitou věcí. Autor by se musel opřít o symetrický přístup a alternativní pohled na ontologii, aby potlačil rozdíl mezi myslícím subjektem s kapacitou sebeidentifikace a věcmi, které takovou kapacitu postrádají a identitu by mohly získat pouze procesem vnější klasifikace. Symetrické přístupy zase nepracují s konceptem identity. Identita zde není dobře konceptuálně podchycena a funguje jako jakási univerzální vlastnost kategorií, které jsou výsledkem kognitivního procesu klasifikace. Takové užití je neobvyklé a vyžadovalo by hlubší rozbor.

V práci není metodologická kapitola a výzkum je popsán na počátku kapitoly čtyři. Autor zde popisuje výzkum v krematoriu, kde se mu podařilo proniknout. Výzkum ve spalovně komunálního odpadu se bohužel nezdařil. Výzkumná strategie je popsána velmi stručně bez jakékoliv vazby na literaturu. Chybí popis prostředí a aktérů. Čtenář si nedokáže udělat dobrý obrázek prostředí, kde výzkum probíhal. Na s. 49 autor zvláštním způsobem obhájuje pracovníky krematoria tvrzením, že se ke spalovaným nechovají jako k odpadu. Ale z perspektivy koho? Autora výzkumu nebo si to myslí i zkoumaní? Bez hlubšího rozboru je takové tvrzení jen výkřikem do tmy. Kapitola čtyři zvláštním způsobem kombinuje informace z literatury a vlastního šetření. Způsob konstrukce textu je nestandardní. Etnografické texty v podobných pasážích dominantně začínají vlastními daty a pak teprve následuje vazba na literaturu. Zde je tomu naopak. Navíc se zde diskutuje i spalovna komunálního odpadu, o které již víme, že se v ní výzkum nezdařil. Vytváří se dojem, že výzkum byl ve dvou prostředích a zbytečně to čtenáře mate. Zdůvodnění ze s. 62, že chtěl mít autor srovnání dvou

míst, je neuspokojivé. Srovnat lze místa, ze kterých máme podobná data. Nemůžeme srovnávat místo, kde se podařilo etnograficky proniknout s místem, kde se proniknout nepodařilo.

Popis průběhu kremací je zajímavý a představuje hodnotnou část práce. Autorova úvaha o vztahu k divadlu je velmi zajímavá, ale přichází více z venčí než zevnitř. Zároveň by musela být více rozvinuta, aby mohla být nosnou částí práce. Na druhou stranu zde chybí smysl pro detail, který by opět lépe rezonoval se zvoleným žánrem. Deskripce je příliš obecná bez konfrontace s pohledem zevnitř, chybí konkrétní reakce, události, rozpory, nejednoznačnosti. Popis je příliš „řidký“.

Závěr nabízí řadu úvah, ale je eklekticky konstruovaný a není domyšlený. Proč bychom vlastně měli uvažovat o mrtvém těle jako o odpadu? Protože to chce školitel? K čemu to je dobré? Proč to autor automaticky prosazuje? Zde chybí reflexe vlastní situovanosti a text působí jako aplikace badatelských kategorií na studované prostředí. Jak ale o tématu přemýšlejí lidé v krematoriu, jak jsou konzistentní, jak se liší jejich uvažování, mluvení a jednání? Nestací prezentovat vnější pocity autora.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (*jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.*):

Práce je po formální stránce nezvládnutá. Text je velmi chaotický a obtížně lze sledovat složitý a kostrbatý tok autorových myšlenek. Ty jsou místy nepochybně zajímavé, ale jsou podány způsobem, který je obtížně stravitelný. Text velmi často připomíná poznámky z četby literatury, které jsou řazeny za sebou a na čtenáře se valí další a další myšlenky. Textem se ale netáhne jasná linie, která by čtenáře navigovala a umožnila pochopit směr úvah. Podobně problematické je nadužívání přímých citací. Práce obsahuje obrovský počet přímých citací teoretické literatury, které měly být parafrázovány. Navíc by bylo vhodné přímé citace přeložit do češtiny a původní verzi dát do poznámek pod čarou. V textu se objevuje příliš mnoho anglických pasáží. Dalším problémem je skutečnost, že rozsáhlé přímé citace nejsou následně dostatečně diskutovány. Využití zkratky *ibid.* je místy použito i v následujících odstavcích, kde se stává vazba na původní dílo nepřehledná.

Práci chybí jakékoliv přílohy. Anglické resumé je příliš stručné a obsahově nepokrývá body, které v abstraktu diplomové práce mají zaznít.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (*celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.*):

Diplomová práce Pavla Maška je polotovar. Na jednu stranu se autor velmi dobře zorientoval v literatuře a teoreticky zpracoval téma „člověk jako odpad“. Diskuze jsou místy zajímavé a ukazují schopnost autora číst a myslet. Diplomová práce je ale řemeslně nezvládnutá. Struktura práce není přesvědčivá, autor neúspěšně experimentuje s formátem. Pokud chtěl autor směřovat k etnografickému textu, měl se inspirovat u kvalitních existujících textů a řemeslo reprodukovat. Tento žánr vyžaduje specifický způsob konstrukce textu a ten se do diplomové práce nepodařilo prosadit. Celá empirická část působí nepřesvědčivě. Dominantně jde o autorovy pocity z krematoria. Téměř by se dalo říci, že jde o perspektivu *etic*. V práci je příliš málo prostoru věnováno přiblížení toho, jak o tématu přemýšlejí lidé zevnitř, jak jednají, jaké rozpory se objevují. Vhled do jejich světa v práci marně hledám.

Práce bohužel vznikala hekticky díky autorovým zdravotním a osobním problémům. Ty ale při hodnocení výsledné podoby práce nemůžeme vzít v potaz. Máme zde text, který není dobrý a se kterým nemůžeme být spokojeni a to z více důvodů.

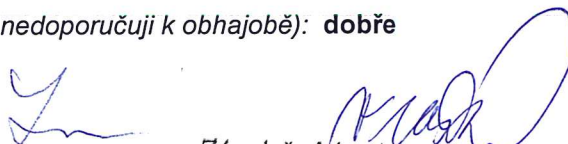
5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (*jedna až tři*):

Zdá se mi, že v textu otevíráte distinkci mezi lidským odpadem ve smyslu nepotřebných lidí a mrtvých lidských těl. Jaký je jejich vztah? Jsou snad následky Baumanovské modernity v obou významech lidského odpadu obdobné nebo mezi nimi existuje rozdíl? Pokuste se zhodnotit možné rozdíly a podobnosti. Je vůbec Baumanovská perspektiva „*wasted lives*“, tedy ztracených životů, použitelná pro těla, kterou živá nejsou?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (*výborně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě*): **dobře**

Datum: 29.5.2018

Podpis:

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická
katedra antropologie